

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Silné rozrušení u trestného činu zabití

Trestný čin zabití zakotvený v ustanovení § 141 zákona č. [40/2009](#) Sb., trestního zákoníku, ve znění pozdějších předpisů představuje privilegovanou skutkovou podstatu k trestnému činu vraždy. Zakotvením tohoto trestného činu do naší právní úpravy sleduje zákonodárce, po vzoru mnohých zahraničních úprav, za cíl postihnout nižším trestem společensky méně škodlivé případy. Privilegované okolnosti u trestného činu zabití mohou být v podstatě dvě – předchozí zavrženíhodné jednání poškozeného a silné rozrušení. Právě druhým z těchto důvodů se budu ve svém článku blíže zabírat.

Silné rozrušení je v judikatuře soudů definováno jako „duševní stav, při němž pachatel jak vnitřně, tak i zpravidla navenek vykazuje značné emoční vzrušení či neklid ovlivňující jeho další jednání a projevující se v průběhu činu, a to bez ohledu na to, zda se na takovém rozrušení podílí nervová labilita či přímo duševní porucha u pachatele (tzv. psychické predispozice), anebo je příčinou silného rozrušení pouze vlastní strach, úlek, zmátek nebo jiné omluvitelné hnutí mysli.“ [1] Silné rozrušení přitom může vzniknout jak náhle, tak i postupně. Příčetnost pachatele nemusí být následkem silného rozrušení ovlivněna, postačí, že na jeho schopnost racionálně reagovat bude mít vliv zúžení vědomí, které v důsledku silného rozrušení nastane. Jak vyplývá z citovaného rozhodnutí, příčinou silného rozrušení může být tedy úlek, zmátek, strach, ale i jiné omluvitelné hnutí mysli, jako smutek, soucit nebo žal. Příčinou silného rozrušení ovšem dle judikatury soudu není vztek vzniklý u pachatele jakožto reakce na nějaké oprávněné jednání. Jako příklad této situace mohu uvést vztek vůči osobě vymáhající dlužnou částku, a to postupem, který je v souladu se zákonem. [2] V souvislosti s příčinami vzniku silného rozrušení je poměrně diskutabilní otázka, zda je možné, aby silné rozrušení vzniklo jako následek ohrožení majetkové hodnoty. Příkladem rozhodnutí, které se touto problematikou zabývalo, je rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky, sp. zn. 7 Tdo 793/2010. V posuzovaném případě způsobil provozovatel sběrný osobám, které se pokoušely z této sběrný odcizit kovový šrot, svou legálně drženou zbraní těžkou a lehkou újmu na zdraví. Obviněný se hájil tím, že jednal v silném rozrušení a poukazoval především na to, že již v minulosti byla sběrna několikrát vykradena, byli otráveni hlídací psi a dokonce došlo ke střelbě na jeho osobu. Nejvyšší soud nicméně dospěl k závěru, že mimořádně silným podnětem, který má za následek vznik silného rozrušení, při kterém dojde k ohrožení života osob, nemůže být útok na drobný majetkový zájem. [3]

Ačkoliv ke vzniku silného rozrušení dochází i postupně, přičemž tato podmínka byla v předmětném případě naplněna, když útoků na majetek a dokonce i osobu obviněného bylo vícero, není možné opomenout, že v předchozích případech se nepodařilo prokázat, že za danými útoky stál také poškozený. I když tedy ke vzniku silného rozrušení u obviněného došlo vlivem určité progresse, tato byla bez zjevného přičinění poškozeného, který prokazatelně zavinil až poslední z útoků. Ztotožnit se ovšem nemohu se závěrem Nejvyššího soudu, že „k tomu, aby se mohlo jednat o stav silného rozrušení pachatele trestného činu zabití ve smyslu § 141 odst. 1 tr. zákoníku, tedy musí být nějaký mimořádně intenzivní podnět, který by jej mohl vyvolat. Takovým podnětem pak zásadně nebude krádež majetku pachatele.“ [4] Nedomnívám se totiž, že by pouhá krádež majetku měla zcela automaticky vylučovat aplikaci ustanovení § 141 trestního zákoníku. Silné rozrušení totiž nemůže být podle mého odvislé od pevně stanovených objektivních situací. Zatímco totiž i mimořádně silný podnět u prvního člověka vyvolá stav silného rozrušení, u druhého člověka tomu tak být nemusí, a to s ohledem na jeho psychické a emoční rozpoložení. Oproti tomu i krádež drobného majetku může u někoho způsobit stav, ve kterém dojde „k omezení racionální volby“, [5] byť k němu dojde na

základě jeho vnitřního nastavení. Vnější podmínky by dle mého názoru měly sloužit pouze jako určitý korektiv, aby jednání posuzovaných pachatelů nebylo zcela zřejmě mimo veškeré normy, ovšem zjišťování, zda u pachatele skutečně došlo k silnému rozrušení či nikoliv, by mělo být svěřeno do rukou znalců.

Shrnu-li výše uvedené, silné rozrušení je stavem, který omezuje jednatelů v jeho schopnosti racionálně zhodnotit danou situaci a na základě tohoto zhodnocení adekvátně na vzniklou situaci reagovat, a to aniž by současně musel tento stav ovlivnit přičetnost pachatele.

Mgr. Lucie Luxová

e-mail: L.Luxova@seznam.cz

[1] Rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky ze dne 04. listopadu 2014, sp. zn. 7 Tdo 1318/2014

[2] ŠÁMAL, Pavel a kol. Trestní zákoník. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2009, s. 1328 - 1329.

[3] Rozhodnutí Nejvyššího soud ze dne 25. srpna 2010, sp. zn. 7 Tdo 793/2010

[4] Rozhodnutí Nejvyššího soud ze dne 25. srpna 2010, sp. zn. 7 Tdo 793/2010

[5] Rozhodnutí Nejvyššího soud ze dne 25. srpna 2010, sp. zn. 7 Tdo 793/2010

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Podmíněné upuštění od trestního stíhání: racionální odklon u právnických osob](#)
- [Zkreslené vzpomínky v trestním řízení vedeném pro pohlavní zneužívání](#)
- [Přenositelnost důkazů z daňového do trestního řízení](#)
- [Praktický návod na úspěch žádosti o podmíněné propuštění od roku 2026](#)
- [Přijetí prohlášení viny a povinnost soudu vypořádat námitky poškozeného](#)
- [Podmínky pro uložení trestu vyhoštění cizince](#)
- [Zamyšlení nad systémem alternativních trestů: poznámky na pozadí mezinárodní vědecké konference „Rethinking Sentencing: Are We Getting Justice Right?“](#)
- [Správné určení počátku běhu lhůty pro podání stížnosti proti usnesení soudu, kterým se nařizuje výkon trestu odnětí svobody](#)
- [Rozšiřování státní moci při implementaci acquis EU: český fenomén gold-platingu na příkladu konfiskační směrnice](#)
- [Změna způsobu určování výše peněžité pomoci obětem: Řešení všech dosavadních problémů?](#)
- [Uplatnění adhezního nároku v trestním řízení a správním řízení](#)